

Naturvärdesinventering Hörbyvägen, Höörs kommun

Råd om naturvårdshänsyn för planering av gång och cykelväg
2019-11-25

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställare: Höörs kommun

Framställt av: Ekologigruppen AB

www.ekologigruppen.se

Telefon: 08-525 201 00

Slutversion: 2019-11-25

Uppdrags- och kvalitetsansvarig: Emil Åsegård

Intern granskning av rapport: Lars Salomon 2019-11-20

Medverkande: Emil Åsegård Naturvärdesbedömning, Rapport

Jan Pröjts, Utlåtande kring skyddsåtgärder för amfibier

Foton: Om inget annat anges: Emil Åsegård

Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB

Internt projektnummer: 8261

Bilder på framsidan från området.

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Bakgrund och syfte	5
Omfattning och genomförande	5
Metodik	5
Förstudie	5
Naturvärdesinventering SIS	6
Osäkerhet i bedömningen	6
Allmän beskrivning av området	7
Tidigare bedömningar/inventeringar	7
Naturvärden	8
Områden med naturvärden	9
Objekt 1. Blandlövskog i västra vägsträckan	9
Objekt 2. Blandlövskog (foto saknas)	9
Objekt 3. Gallrad lövskog norr om Gyldenpris	10
Objekt 4. Näringsrik ädellövskog vid Gyldenpris	11
Objekt 5. Näringsrik ekskog vid Gyldenpris	12
Objekt 6. Näringsrik ekskog vid Dalen	13
Objekt 7. Näringsrik ädellövskog	14
Objekt 8. Jätte-ek	15
Objekt 9. Hästhage	16
Naturvårdsarter	17
Fridlysta arter	17
Rödlistade arter	17
Biotopskydd	19
Skyddsåtgärder för groddjur	19
Konsekvenser av befintligt förslag	22
Förslag till anpassningar och ekologisk kompensation	24
Ekologisk kompensation	25
Referenser	26

Sammanfattning

Höörs kommun planerar för en gång och cykelväg längst Hörbyvägen i utkanten av Höör tätort. En del större träd kommer att fällas för att möjliggöra anläggandet. Utgångspunkten är att intrången i naturen ska vara så små som möjligt.

Ekologigruppen har fått uppdraget att utföra en naturvärdesinventering och bedömning av bästa dragning för gång- och cykelvägen ur naturvärdesperspektiv. I uppdraget ingår också att ge ett utlåtande om lämpliga skyddsåtgärder för amfibier vid en anlagd damm.

Syftet med inventeringen är att klargöra om rätt avvägning i detaljprojektering av gång- och cykelvägen har gjorts med avseende på naturvärden.

Inventeringsområdet är 2,2 hektar stort. Inom inventeringsområdet omringas Hörbyvägen av stora ädellövträd och stengårdsgårdar. Bebyggelse och hagmark finns längs vägen. En anlagd damm finns intill planområdet sedan 2005. Lerbäcken rinner längs vägen i västra delen. Vägen är mycket gammal, men omkringliggande natur har i många fall ingen historia av exploatering. De flesta bestånden har varit betydligt öppnare trädburna hagmarker eller slätterängar under lång tid, dessförinnan naturskog. Igenväxningen har sannolikt bara fortgått sedan mitten av 1900-talet. Därför är död ved relativt sällsynt.

Två objekt med höga värden, fyra objekt med påtagliga värden och tre objekt med visst värde har urskilts. Objekt med högsta naturvärde finns inte i området.

Höga värden har skogsbeståndet på fastigheten Dalen, där äldre träd i en gammal hagmark förekommer med flera rödlistade arter. Likaså har ett jätteträd längst i öster klassats som ett eget objekt med högt naturvärde på grund av sin höga ålder.

Inga biotopskydd berörs av den planerade dragningen, men det äldre jätte-trädet kräver samråd med länsstyrelsen om ingrepp riskerar att påverka dess vitalitet, något som befintlig dragning bedöms göra.

En grodtunnel för att minska mortaliteten av groddjur på vägen bedöms inte vara kostnadseffektiv. Ett effektivt skydd i form av långa barriärer på norra sidan vägen bedöms vara dyra. Exakt utformning av barriärer kräver en inventering av groddjur under säsong. Ett lämpligare alternativ bedöms vara att sätta upp varningsskyltar ("grodskyltar") och begränsa hastigheten under känsliga perioder på våren.

De ekologiska konsekvenserna vid planerad dragning blir negativa, framförallt genom intrånget på ädellövskogen på fastigheten Dalen.

Anpassningar bör göras för att förhindra att jätte-eken i öster inte skadas i rotsystemet.

Lämpliga kompensationsåtgärder inbegriper förbättrad omdragning av Lerbäcken (i meandrande form), deponering av avverkad träd i "biodepåer", samt formellt skydd av ädellöv-beståndet Gyldenpris.

Inledning

Bakgrund och syfte

Höörs kommun planerar för en gång och cykelväg längst Hörbyvägen i utkanten av Höör tätort. En del större träd kommer att fällas för att möjliggöra anläggandet. Utgångspunkten är att intrången i naturen ska vara så små som möjligt.

Ekologigruppen har fått uppdraget att utföra en naturvärdesinventering och bedömning av bästa dragning för gång- och cykelvägen ur naturvärdesperspektiv. I uppdraget ingår också att ge ett utlåtande om lämpliga skyddsåtgärder för amfibier vid en anlagd damm.

Syftet med inventeringen är att klarlägga om rätt avvägning i detaljprojektering av gång- och cykelvägen har gjorts med avseende på naturvärden.

Omfattning och genomförande

Uppdraget omfattar en naturvärdesinventering enligt svensk standard (SS 199000:2014) med följande innehåll och tillägg:

Inventeringen är gjord på fältnivå och med ambitionsnivå ”medel” vilket innebär att naturvärdesobjekt identifierats ned till en skala om 30x30m.

Följande tillägg inom standarden ingår:

- Naturvärdesklass 4.
- Värdeelement – element viktiga för områdets naturvärden redovisas.
- Detaljerad redovisning av artfynd – funna naturvårdsarter redovisas med koordinat och registreras i Artportalen.
- Kartläggning av biotopskydd.

Förutom ovanstående tillägg inom svensk standard ingår även:

- Utredning av behov av dispensansökningar för biotopskydd och skyddade arter (framförallt gällande befintliga stenmurar och särskilt skyddsvärda träd).
- Förslag på kompensationsåtgärder för förlust av biologisk mångfald i samband med en exploatering.
- Utredning av anläggning av grodtunnel med avseende på placering och utformning och eventuella tillägg (inga tekniska ritningar).

Inventeringsområdet löper längs Hörbyvägen, mellan Ängsgatan och Sövrödsvägen (figur 1). Fältdarbete har utförts den 16 oktober 2019 av Emil Åsegård (naturvärdesinventering) och den 12 november 2019 av Jan Pröjts (groddjursbedömning).

Metodik

Förstudie

Befintlig kunskap om områdets biologiska värden har eftersökts i följande databaser:

- Artportalen (2019-11-18)
- Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad natur” (2019-11-18)

Kunskap om områdets natur har också hämtats från Höörs kommuns Naturvårdsprogram (2012).

Figur 1. Inventeringsområdets läge i Hörs östra utkant. Vidsträckt lövskogsbestånd präglar landskapet liksom inventeringsområdet långa sträckor.

Naturvärdesklasser

Följande

naturvärdesklasser finns (SIS standard SS 199000:2014):

Högsta naturvärde,

naturvärdesklass 1.

Störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Högt naturvärde,

naturvärdesklass 2.

Stor positiv betydelse för biologisk mångfald.

Påtagligt naturvärde,

naturvärdesklass 3.

Påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald.

Visst naturvärde,

naturvärdesklass 4.

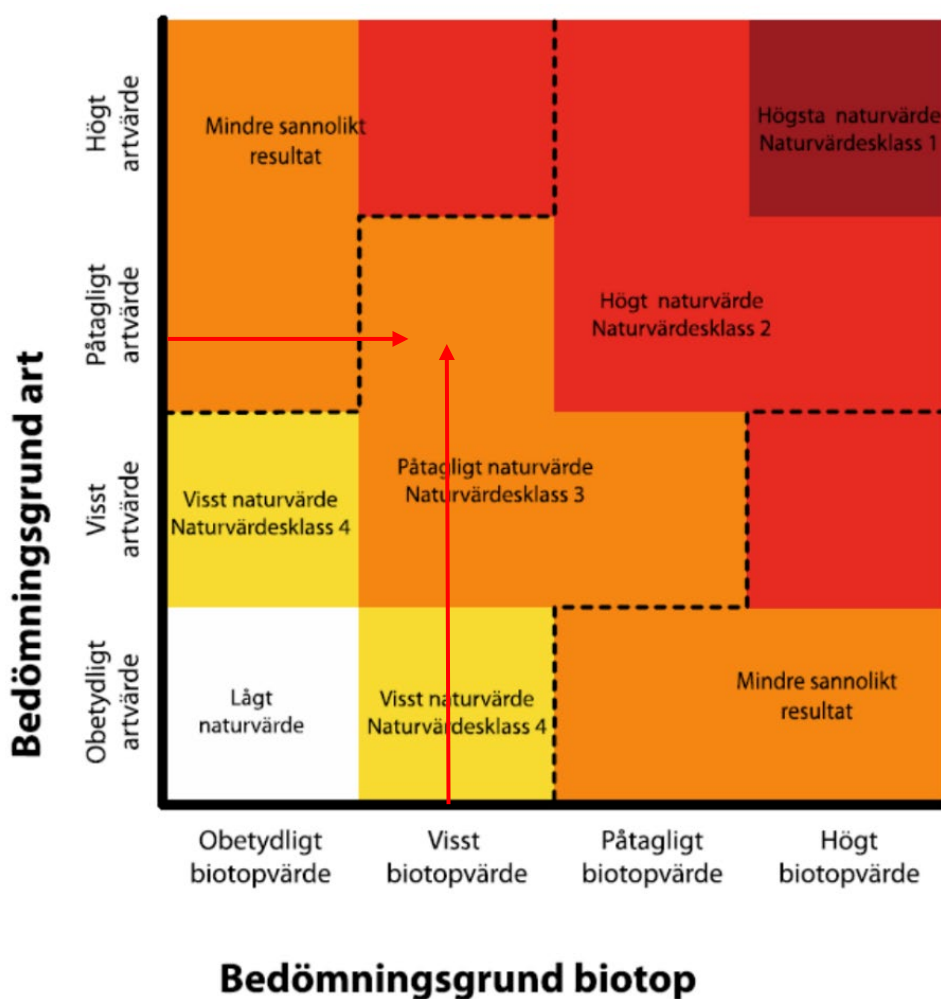
Viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Naturvärdesinventering SIS

Naturvärdesinventering enligt SIS resulterar i avgränsning och beskrivning av så kallade naturvärdesobjekt. Centralt i metodiken är bedömning av biotop- och artvärde (se faktaruta) som tillsammans ger naturvärdet på naturvärdesobjektet. Vid inventeringen av biotopvärden kartlades förekomst av ekologiskt värdefulla biotoper och strukturer, som till exempel förekomst av opåverkade våtmarker, gamla träd, död ved, hålträdd mm. För att kartlägga artvärdet inventeras förekomst av rödlistade arter och andra naturvårdsarter. Särskild fokus lades på artgrupperna kärlväxter, lavar, mossor, marksvampar, vedsvampar som är särskilt viktiga i de naturtyper som förekommer i området. Utifrån inventeringsresultatet avgränsades ett antal områden med naturvärden.

Osäkerhet i bedömningen

Området besöktes under oktober. Artvärden är framför allt bedömda med utgångspunkt från förekomst av kärlväxter, mossor, lavar och svampar. Den sena inventeringsperioden medförde att många naturvårdsarter bland kärlväxter vissnat och naturvårdsarter fågel och groddjur inte kunde inventeras. Naturvärdesinventeringen kan trots detta bedömas som säker, då förekomsten av strukturer och naturvårdsarter mossor, lavar och svampar ger en tillfredställande indikation på delobjektens artvärde.

Bedömning av art- och biotopvärde

Ett områdes artvärde beror av hur många kända arter där finns och hur sällsynta eller hotade de är. Samma sak gäller för biotopvärdet. De klassas var för sig i en fyrgradig skala.

I figuren till vänster visas hur man summerar naturvärdet utifrån art- och biotopvärde.

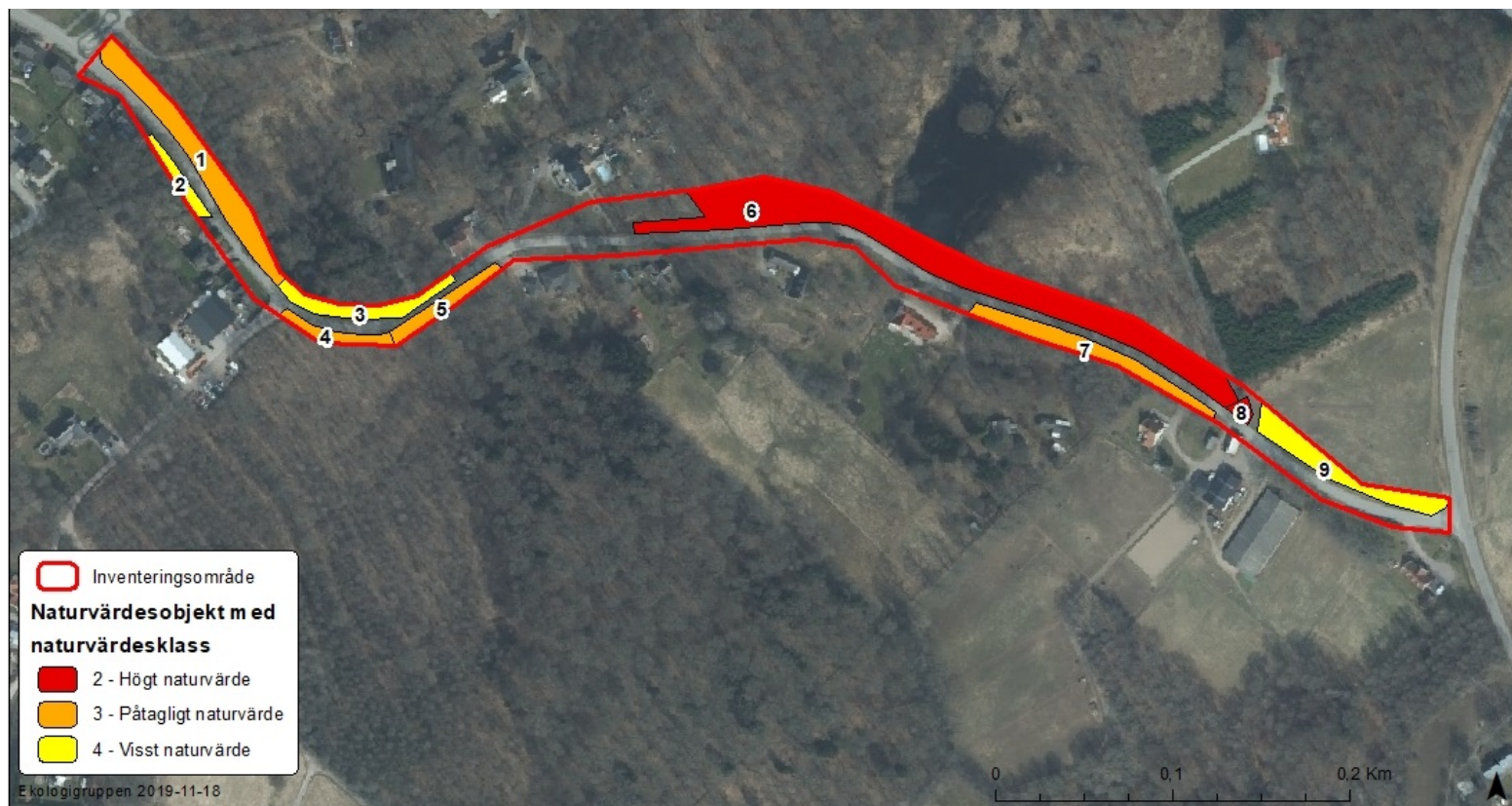
Allmän beskrivning av området

Inventeringsområdet är 2,2 hektar stort. Inom inventeringsområdet omringas Hörbyvägen av stora ädellövträd och stengärdsgårdar. Bebyggelse och hagmark finns längs vägen. En anlagd damm finns intill planområdet sedan 2005. Lerbäcken rinner längs vägen i västra delen. Vägen är mycket gammal, men omkringliggande natur har i många fall ingen historia av exploatering. De flesta bestånden har varit betydligt öppnare trädburna hagmarker eller slätterängar under lång tid, dessförinnan naturskog. Igenväxningen som pågår har sannolikt bara fortgått sedan mitten av 1900-talet. Därför är död ved relativt sällsynt.

Tidigare bedömningar/inventeringar

Inga områden omfattas av några formella skydd. En mindre yta är del i fastigheten Gyldenpris, beskriven i kommunens naturvårdsprogram från 2012 med höga naturvärden, motsvarande naturvärdesklass 2 enligt denna inventerings metodik.

Figur 2. Karta över naturvärdesobjekt inom inventeringsområdet.

Naturvärden

I figur 3 visas de kartlagda naturvärdesobjekten med sina respektive värdeklasser. Nedan beskrivs varje naturvärdesobjekt mer ingående.

Två objekt med höga värden, fyra objekt med påtagliga värden och tre objekt med visst värde har urskilts. Objekt med högsta naturvärde finns inte i området.

Högt naturvärde – naturvärdesklass 2

I denna klass bedöms varje område vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional nivå.

Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3

I denna klass bedöms inte varje objekt behöva vara av betydelse för biologisk mångfald på varken regional, nationell, eller global nivå, men bedöms vara av särskild betydelse för att den totala arealen av dessa områden ska kunna bibehållas. Ekologigruppen tolkar det som att denna värdeklass är av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på kommunal nivå.

Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Ekologigruppen tolkar det som att denna värdeklass är av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på lokal nivå.

Figur 3. Objekt 1. Blandlövskog i västra vägsträckan

Områden med naturvärden

Objekt 1. Blandlövskog i västra vägsträckan

Naturtyp: Blandlövskog

Areal: 2100 m²

Naturvärdesklass: 3 - Påtagligt naturvärde

Motivering: Visst artvärde, påtagligt biotopvärde. Av stor betydelse för lokal biologisk mångfald.

Beskrivning

Blandlövskog med bland annat björk, klibbal, ek i fuktgradienter från frisk mark till limnisk strand. Lerbäcken är här naturlig, med fin grusbotten, strömmande vatten i god kvalitet. Artrik men få naturvårdsarter.

Strukturer

Fuktig mark, solbelyst bryn, mindre vattendrag, grusbotten, strömparti, heterogent.

Naturvårdsarter

Bockrot, knippfryle, liten blåklocka, skärmstarr^{Signalart}

Objekt 2. Blandlövskog (foto saknas)

Naturtyp: Blandlövskog

Areal: 325 m²

Naturvärdesklass 4 - Visst naturvärde

Motivering: Obetydligt artvärde, visst biotopvärde. Av betydelse för lokal biologisk mångfald

Beskrivning

Zonen är för smal för att egentligen rymma några vuxna träd. Som del av lövskogsbestånd bedöms det ändå hysa vissa biotopvärden.

Strukturer

Ung blandlövskog med flera olika arter buskar och träd.

Naturvårdsarter

Inga kända.

Figur 4. Objekt 3.

Objekt 3. Gallrad lövskog norr om Gyldenpris

Naturtyp: Näringsrik ädellövskog

Areal: 793 m²

Naturvärdesklass: 4 - Visst naturvärde

Motivering: Obetydligt artvärde, visst biotopvärde. Av betydelse för lokal biologisk mångfald

Beskrivning

Nyligen gallrad ädellövskog med gles trädkärm av ek i fyrtioårsåldern, med vitala träd utan värdefulla strukturer. Busk- och fåltskikt saknas nästan helt efter gallringen. Förekomsten av gulsippa (fynd från Artportalen) är inte helt säker, men bedömningen grundar sig inte på om den finns eller ej. Dess betydelse är liten.

Strukturer

Yngre ädellövträd. Enstaka äldre ek. Naturligt växande ädellövträd är i sig normalt tillräckligt värdefulla för att motivera klass 4, mer eller mindre oavsett ålder.

Naturvårdsarter

Gulsippa ^{Signalart}

Figur 5. Objekt 4.

Objekt 4. Näringsrik ädellövskog vid Gyldenpris

Naturtyp: Näringsrik ädellövskog

Areal: 420 m²

Naturvärdesklass: 3 - Påtagligt naturvärde

Motivering: Obetydligt artvärde, Påtagligt biotopvärde,

Beskrivning

Liten del av Gyldenpris ädellövskog med två gamla ekar i 150-årsåldern. Ek och björk dominerar kronsiktet, busksiktet med hassel, lönn, bok, rönn hägg. I fältsiktet växer stinknäva, kirska, hallon, lundgröe.

Strukturer

Gammal ek, exponerad död ved med insektsnag. Blomrika buskar och träd. Bestånd med lång trädburen kontinuitet.

Naturvårdsarter

Gulmjöl

Figur 6. Objekt 5.

Objekt 5. Näringsrik ekskog vid Gyldenpris

Naturtyp: Näringsrik ekskog

Areal: 516 m²

Naturvärdesklass: 3 - Påtagligt naturvärde

Motivering: Visst artvärde, visst biotopvärde. Av betydelse för lokal biologisk mångfald.

Beskrivning

Nygallrad näringsrik ekskog där buskskikt med hassel avverkats. 80 till 100-åriga ekar med enstaka eklåga, enstaka ihålig rönn.

Strukturer

Enstaka grova lågor, enstaka hålträd. Ädellövträd. Lundflora.

Naturvårdsarter

Skogsbingel, gulplister

Figur 7. Objekt 6.

Objekt 6. Näringsrik ekskog vid Dalen

Naturtyp: Näringsrik ekskog

Areal: 5790 m²

Naturvärdesklass: 2 - Högt naturvärde

Motivering: Påtagligt artvärde, påtagligt biotopvärde. Av betydelse för regional biologisk mångfald.

Beskrivning

Näringsrik ekskog 120–150 år med en gles ekskärm över stora uppslag av lind, avenbok och hassel i tidigare öppnare trädklädd hagmark. Sannolikt en intressant svampfunga.

Strukturer

Enstaka grov död ved, äldre ekar, exponerad död ved, ädellövsskog, lundflora, blomrika buskar och träd, lång kontinuitet av naturlig vegetation.

Naturvårdsarter

Brudborste, skogsbingel, lundelm, tibast, lundslok, långsvingel, liljekonvalj, oxtungssvamp^{NT}, korallticka^{NT}, ekticka^{NT}

Figur 8. Objekt 7.

Objekt 7. Näringsrik ädellövskog

Naturtyp: Näringsrik ädellövskog

Areal: 1215 m²

Naturvärdesklass: 3 - Påtagligt naturvärde

Motivering: Obetydligt artvärde, påtagligt biotopvärde. Av stor betydelse för lokal biologisk mångfald.

Beskrivning

Näringsrik ädellövskog i brand slänt med träd i 80–100-årsåldern, främst ek och bok. Sannolikt en intressant svampfunga.

Strukturer

Ädellövträd, lundflora, lång kontinuitet av naturlig vegetation.

Naturvårdsarter

Inga kända.

Figur 9. Objekt 8.

Objekt 8. Jätte-ek

Naturtyp: Särskilt skyddsvärt träd.

Areal: 123 m²

Naturvärdesklass: 2 - Högt naturvärde

Motivering: Visst artvärde, högt biotopvärde. Av betydelse för regional biologisk mångfald.

Beskrivning

Ett punktobjekt bestående av en jätte-ek på över 200 år, med värdefull epifytflora.

Strukturer

Gammalt träd, jätteträd.

Naturvårdsarter

Grå skärelav^{Signalart}, allélav, gulmjöl

Figur 10. Objekt 9.

Objekt 9. Hästhage

Naturtyp: Kulturgräsmark

Areal: 1254 m²

Naturvärdesklass: 4 - Visst naturvärde

Motivering: Obetydligt artvärde, visst biotopvärde. Av betydelse för lokal biologisk mångfald.

Beskrivning

Hårt betad hästhage med näringspåverkad trivial flora med t.ex. rödven, svartkämpar, röllika. Sandig jordmån.

Strukturer

Sandig jordmån, öppen gräsmark, låg grässvål.

Naturvårdsarter

Inga kända.

Figur 11. De rödlistade svamparna korallticka och oxtungssvamp noterades på en stubbe i området.

Naturvårdsarter

I området har 20 naturvårdsarter (se faktaruta) påträffats i samband med naturvärdesinventeringen och databasen Artportalen (figur 12). Generellt bedöms området vara intressant för många marksvampar. Marksvampar är emellertid svårinventerade då de endast visar sig med fruktkroppar en kort period under vissa år. Detta är beaktat i bedömningen av naturvärdesobjekten. Fridlysta och rödlistade arter beskrivs ingående nedan. Övriga naturvårdsarter är indikatorer på värdefulla, sällsynta biotoper utpekade av olika organisationer (Artdatabanken 2013).

Fridlysta arter

Inga fridlysta arter är noterade i inventeringsområdet. Alla svenska fågelarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen. Det är mycket sannolikt att flera vanliga fågelarter häckar inom området, vilkas bon inte får störas under häckningen.

Samtliga svenska groddjur är fridlysta. Enligt uppgift från boende (GDPR) förekommer flera groddjursarter i området. De som angetts är vanlig groda, åkergroda, vanlig padda, mindre- och större vattensalamander. Ingen av arterna bedöms utnyttja inventeringsområdet vid lek, men utnyttjar det sannolikt som jaktmark och rör sig över området under sin migrationsperiod (se grodtunnel-utredningen nedan).

Rödlistade arter

Tre rödlistade arter noterades från området vid denna inventering (tabell 1). Det är de eklevande svamparna oxtungssvamp, ekticka och korallticka. Samtliga är rödlistade som Nära hotad ("NT"). Alla tre växer i objekt 6, Näringsrik ädellövskog vid Dalen. Oxtungssvamp och korallticka växer båda på en avverkad ekstubbe, medan ektickan växer i en levande ek intill dammen. Båda förekomsterna ligger inom linjen för den tänkta GC-banan.

Oxtungssvamp (*Fistulina hepatica*) (NT) är en svag parasit som växer på stambaser, stubbar och rötter av gamla levande ekar (Artfakta 2019a). Antalet kända förekomster i landet är omkring 1000. Arten bedöms minska med mer än 15 procent de senaste 20 åren. Fruktkropparna är kortlivade, men svampens mycel lever sannolikt så länge trädstammen finns kvar. Svampen infekterar levande ek och bryter ned kärnveden. På så sätt kan den ses som en nyckelart tillsammans med andra "kärnrötare" i formeringen av

Naturvårdsart

Naturvårdsarter är utpekade i olika inventeringar och sammanhang. Bland dessa kan nämnas *rödlistade arter*, *typiska arter* (arter som indikerar gynnsam bevarandestatus i naturtyper listade i habitatdirektivet), *skogliga signalarter* (utpekade i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventeringsmetodik), *Ängs- och betesmarksarter* (utpekade i Jordbruksverkets Ängs- och betesmarksmetodik), samt Ekologigruppens *egna indikatorarter*. Naturvårdsarter innefattar även arter som är skyddade enligt Artskyddsförordningen.

Rödlistan - Rödlistkategorier

Rödlistan för Sverige utarbetas av ArtDatabanken.

Rödlistan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status. Det finns sju kategorier:

(RE) försvunnen, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad, (LC) livskraftig, (DD) kunskapsbrist.

ihåliga träd, som är en av de största substratbristerna i skogsmiljöer. Svampen kan antas leva latent i många av träden i området utan att ännu börjat fruktifiera.

Korallticka (*Grifola frondosa*) (NT) är en nedbrytare eller svag parasit. Den är tämligen sällsynt inom ekens naturliga utbredningsområde i Sverige (Artfakta 2019b). Ca 350 aktuella förekomster är kända vilket gör den betydligt sällsyntare än oxtungssvamp. Den är rödlistad i stora delar av Europa. I Sverige växer koralltickan främst på eller vid basen av gamla ekar (även andra ädellövträd är kända värdar) eller stundom flera meter från trädet från en i marken dold rot eller vid gamla ekstubbar. Den trivs bäst på näringsrik mark och gynnas av luckiga, öppna skogsmiljöer. Svampen kan antas leva latent i många av träden i området utan att ännu börjat fruktifiera.

Ekticka (*Phellinus robustus*) är en svag parasit på gamla eller senvuxna ekar (sällan hassel) med grov bark, skador, döda delar eller håligheter (Artfakta 2019c). Den trivs bäst i samma miljöer som korallticka. Svampen kan antas leva latent i många av träden i området utan att ännu börjat fruktifiera.

Tabell 1. Naturvårdsarter i området.

Namn	Organismgrupp	Naturvårdskategori	Objektnummer
Allélav	Lav	Ekologigruppens indikatorart	9
Bockrot	Kärlväxt	Typisk art	1
Brudborste	Kärlväxt	Typisk art	6
Ekticka	Svamp	Rödlistad NT	6
Grå skärelav	Lav	Signalart	9
Gulmjöl	Lav	Ekologigruppens indikatorart	9
Gulmjöl	Lav	Ekologigruppens indikatorart	4
Gulsippa	Kärlväxt	Signalart	3
Gökärt	Kärlväxt	Ekologigruppens indikatorart	6
Knippfryle	Kärlväxt	Typisk art	1
Korallticka	Svamp	Rödlistad NT	6
Liljekonvalj	Kärlväxt	Typisk art	6
Lundelm	Kärlväxt	Signalart	6
Lundslok	Kärlväxt	Typisk art	6
Långsvingel	Kärlväxt	Ekologigruppens indikatorart	6
Olvon	Kärlväxt	Ekologigruppens indikatorart	6
Oxtungsvamp	Svamp	Rödlistad NT	6
Skogsbingel	Kärlväxt	Typisk art	6
Skärmstarr	Kärlväxt	Signalart	1
Tibast	Kärlväxt	Signalart	6

Figur 12. Karta över naturvårdsarter och skyddsvärda träd funna vid inventeringen.

Biotopskydd

Biotopskydd saknas inom inventeringsområdet. De stenmurar som förekommer gränsar inte till jordbruksmark och omfattas därför inte av biotopskydd enligt lag. Inom inventeringsområdet förekommer flera gamla träd som faller under definitionen för skyddsvärda träd (figur 12). ”Särskilt skyddsvärda träd” är träd äldre än 200 år eller en brösthöjdsdiameter på över en meter. Sådana träd kräver samråd med länsstyrelsen om de ska avverkas (Naturvårdsverket 2016). Endast ett träd i området (det östligaste trädet på kartan) bedöms vara äldre än 200 år. De två västligaste träden är över en meter i diameter. Övriga registrerade träd faller in som värdefulla, skyddsvärda träd som i många fall kan ha lika höga biologiska värden som de ”särskilt skyddsvärda” i praktiken.

Skyddsåtgärder för groddjur

Problem med överkörda groddjur har tidigare uppmärksammats på den aktuella vägsträckan. Boende **GDPR** har meddelat att de arter som setts i området under senare år är vanlig padda, vanlig groda, åkergroda, mindre vattensalamander och större vattensalamander. I syfte att minska påverkan från biltrafiken har kommunen lagt ett förslag om en grodtunnel under vägen vid utloppsdiket från dammen norr om vägen. Diket rinner söderut under vägen och vidare ner mot Hörsån.

Söder om Hörbyvägen ligger tre tomter med tillhörande hus. På vägens södra sida i den västra delen är marken ganska flack med små nivåskillnader mellan väg och tomt.

Figur 13. Vägsträckans östra respektive västra del.

Figur 14. Dammen norr om vägen.

Figur 15. Vägsträckan vid dammen.

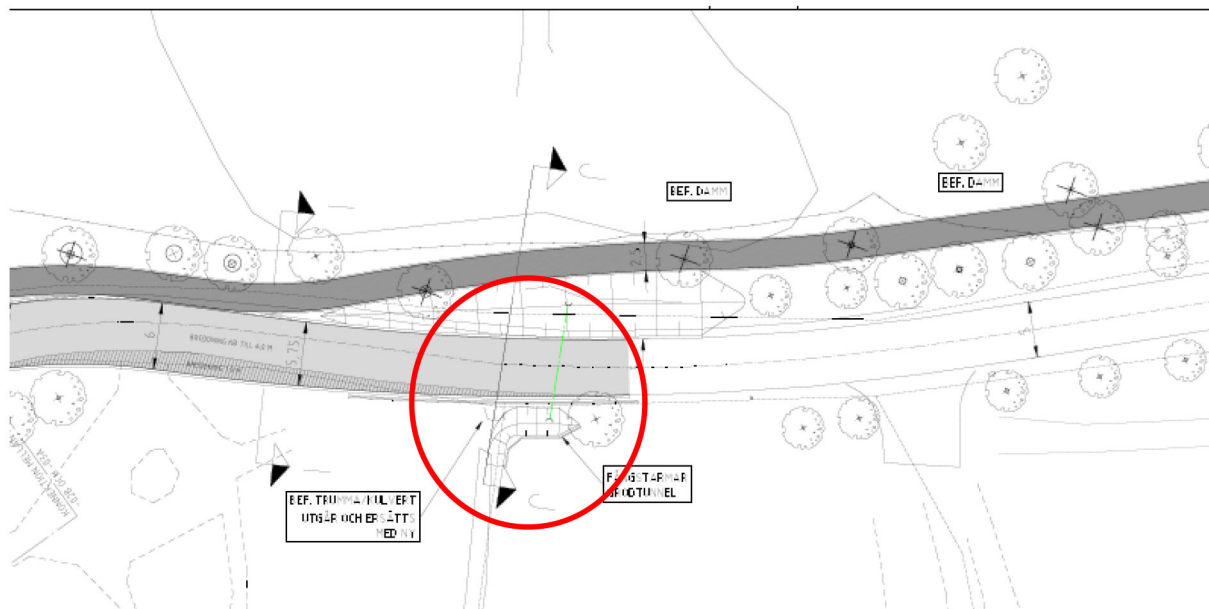
Österut sluttar marken mer söderut från vägen. Norr om vägen är marken relativt plan hela vägen utom vid dammen, där det finns en svacka vid utloppsdiaket. Dammen måste betraktas som nästan optimal för groddjur, med tanke på storleken och dess vegetationsrika karaktär (figurer 13 – 15).

Samtliga arter som påträffats i området enligt ovan har förmodligen dammen som lek miljö, dock är ingen artinventering genomförd. Det finns dessutom minst två andra mindre dammar på tomterna söder om vägen, där det gjorts fynd av groddjur.

Omgivningarna kring dammen norr om vägen är en nästan optimal landmiljö för grodor, paddor och salamandrar. Norr om dammen finns dessutom ett fuktstråk som sträcker sig norrut mot väg 13.

Kommunen har tidigare kontrollerat vägsträckan på vandrande groddjur och konstaterat att djur vandrar ut på vägen söderifrån på en 100 meters sträcka. Förmodligen sker vandringen i båda riktningarna under säsongen, beroende på årstid. Boende [REDACTED] GDPR [REDACTED] meddelat att det även finns åtskilliga vandrare djur på den lilla skogsvägen in mot fastigheten Dalen väster om den stora dammen. Utifrån ovanstående uppgifter måste man förmoda att det sker lek i samtliga vatten i området, men att flest individer idag leker i den stora dammen norr om vägen.

Kommunens första skiss på grodtunnel (se nedan) är utformad som en tunnel under vägen vid den nuvarande dikestrumman med kortare fångstarmar på södra sidan av vägen. Detta förslag kommer förmodligen inte att stoppa mer än några enstaka djur, vilka lätt tar sig runt barriären och stoppar dessutom inte djur som kommer norrifrån. En effektiv anordning måste ha längre barriär på båda sidor om vägen, som leder in djuren i tunneln, vilket då kräver barriär även inne på tomterna med tillhörande infartsvägar på södra sidan av vägen. Men inte ens detta förhindrar överkörda djur helt och hållet eftersom inte alla djur vandrar över på samma ställe. Hur långa barriärerna är blir avgörande för hur stor andel av vandrare groddjur som fångas in.

Figur 16. Förprojektering av cykelväg (grått) med tidigare föreslagen grodtunnel under vägen (inringad).

Ett alternativ till en tunnel skulle kunna vara en barriär endast på norra sidan av den planerade cykelvägen invid dammen, men utan tunnel. Den skulle anläggas i samband med cykelvägen och i kanten av denna, i form av en 0,5 m hög mur med vinklar i ytterändarna som försvårar djuren att runda muren. Barriären skulle stoppa många djur från att vandra ut på vägen söderut men tillåta djur söderifrån att ta sig över muren norrut. Detta stoppar inte en del djur från att bli överkörda men är en mycket billigare lösning än en total grodtunnel med långa barriärer på båda sidor om vägen. En sådan

anordning skulle kunna kombineras med aktivt insamlande av vandrande djur på vägen under vissa kritiska nätter under en femårsperiod, vilka sedan släpptes ut på norra sidan barriären, ner i dammen. Insamlingen skulle kunna göras av lokalboende. Tanken är då att alltför många djur med tiden skulle tvingas stanna kvar norr om vägen. Det är de vuxna djuren som enligt sin instinkt vandrar sin vanliga väg genom terrängen under säsongen, den de vant sig vid. Årsungar som första gången lämnar dammen har inte lärt sig terrängen ännu och vandrar mer planlöst. Om dessa årsungar varje år blir tvungna att stanna norr om vägen så kommer de förmodligen inte känna instinkten att vandra ut på vägen i vuxen ålder. Dammen och skogen norr om vägen måste idag betraktas som en optimal miljö för de arter som förekommer i området.

Den uppförda barriären bör sträcka sig fram till infartsvägen till Dalen i väster med en vinkel i slutet som försvårar djur från att runda barriären. Åt öster bör barriären följa cykelvägen ända bort till nästa infartsväg.

Eftersom många grodor har observerats vandra även inne på infartsvägen till Dalen är det svårt att veta hur effektiv den föreslagna barriären skulle vara att hindra djur från att runda ändarna. Tanken är ändå att djur som kommit in på fel sida ska kunna ta sig över muren norrut igen.

Ett sista – och förmodligen bästa – alternativ skulle vara att sätta upp permanenta varningsskyltar ("grods skyltar") i ändarna av sträckan, och i kombination med sänkt hastighet till 20 km/h under den kritiska perioden mars–maj. Skyltarna skulle varna för passerande grodor och troligen minska dödligheten betydligt. Om temporära farthinder skulle ingå i lösningen får diskuteras.

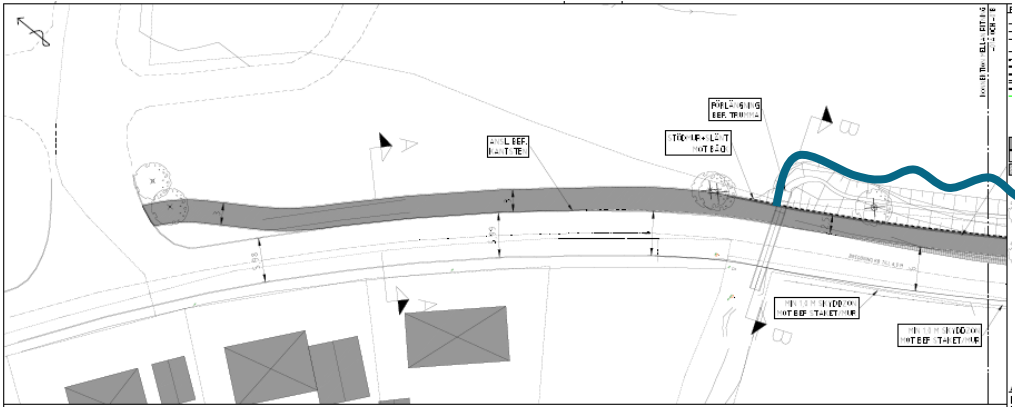
Om man vill ta reda på vilka arter som leker i dammen norr om vägen är det enklaste alternativet en inventeringsinsats vid två tillfällen i april och juni. Det första tillfället inriktar sig på lekande djur kvällstid, det andra på föryngring genom hävning av yngel.

En noggrannare undersökning av vandrande djur på vägen är möjlig men kräver dagliga besök kvällstid under vandringsperioden på våren, vilken är väderstyrd och kan vara utsträckt i tid.

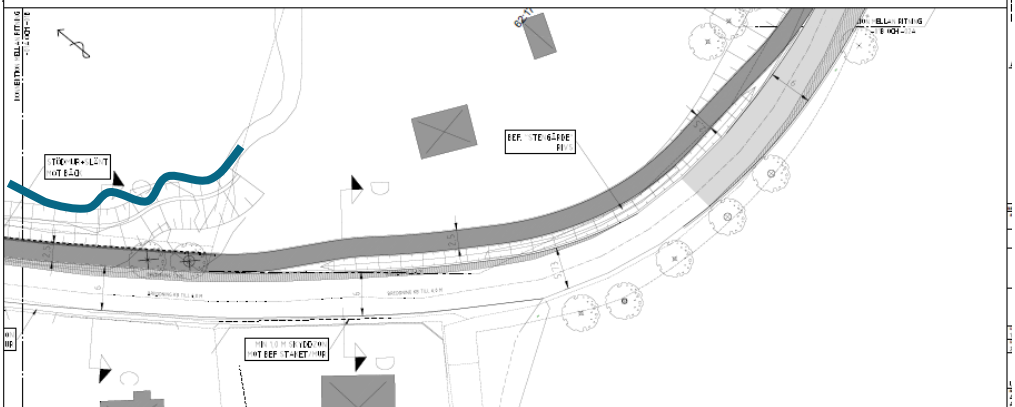
Konsekvenser av befintligt förslag

De negativa ekologiska konsekvenserna vid anläggningen av GC-vägen blir större vid en dragning norr om vägen oavsett vilken hänsyn som tas till befintliga träd. Det framgår tydligt vid en visuell bedömning av naturvärdesobjektens lägen.

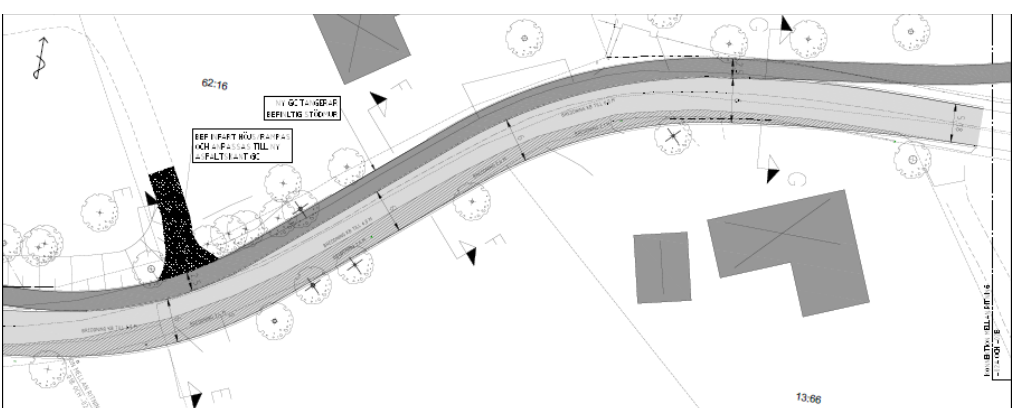
Ädellövskogen vid Dalen (Objekt 6) har genomgående högt naturvärde. En GC-väg som ytmässigt reducerar och hydrologiskt påverkar marken i grundläggningen med bärlager skapar en negativ påverkan på området. Samma sak gäller Objekt 1 där fuktig mark med möjligt rörligt grundvatten intill Lerbäcken störs. I objekt 8, jätteeken i öster, finns en överhängande risk för skador på rotsystemet och med sänkt vitalitet och livslängd som följd om dragningen tillåts under trädets krona. På överlagrat ortofoto verkar GC-vägen stryka ett par meter från ekens stam, en bra bit under dess krona. Vid jämförelser av naturvärden enligt SIS är det generellt stor skillnad mellan värderingen av klasserna. Det finns inga formella riktlinjer för jämförelser, men en vanlig uppfattning är att en högre värdeklass (t.ex. klass 2) värderas som betydligt mer värdefull än dubbelt så stor yta av den lägre (klass 3).

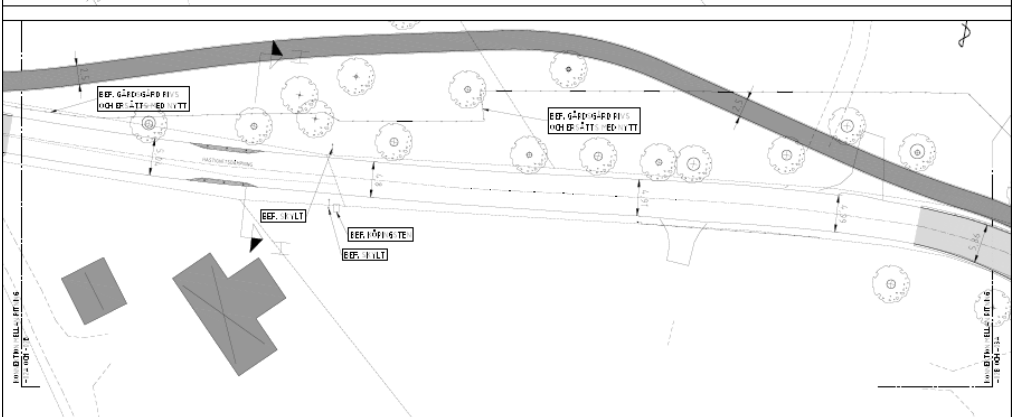
Figur 17. Delsträcka 1.

Figur 18. Delsträcka 2.

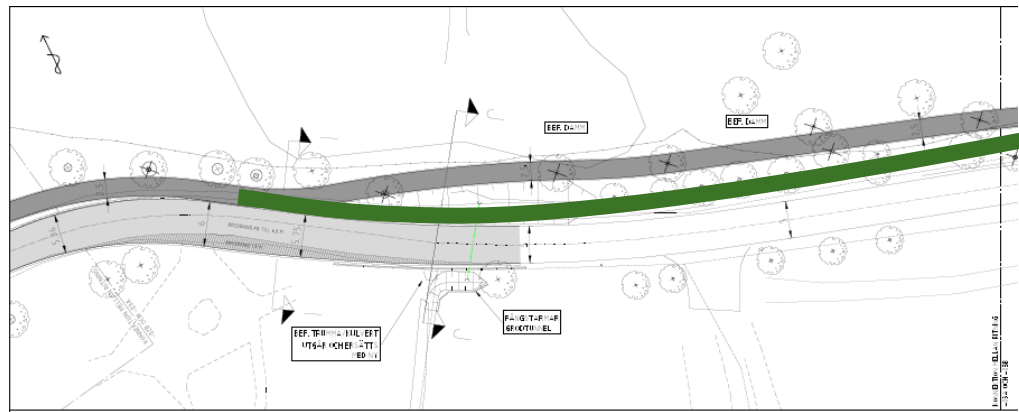

Figur 19. Delsträcka 3.

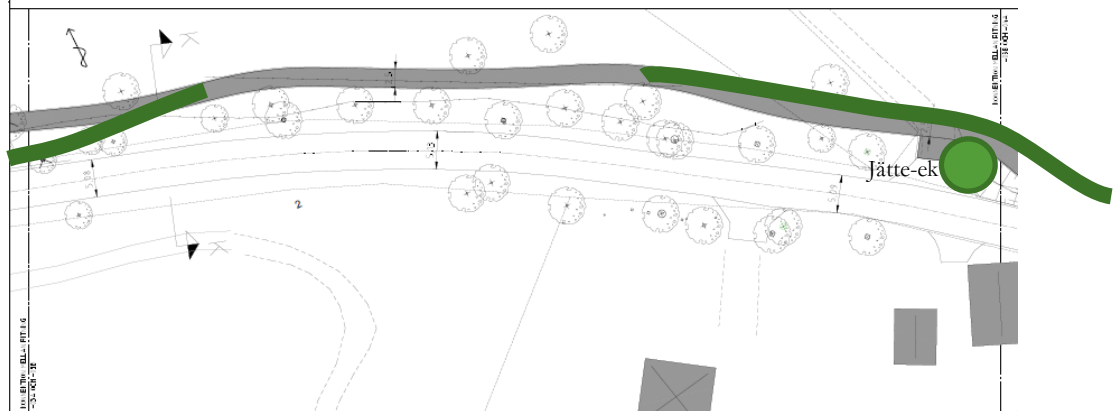

Figur 20. Delsträcka 4.

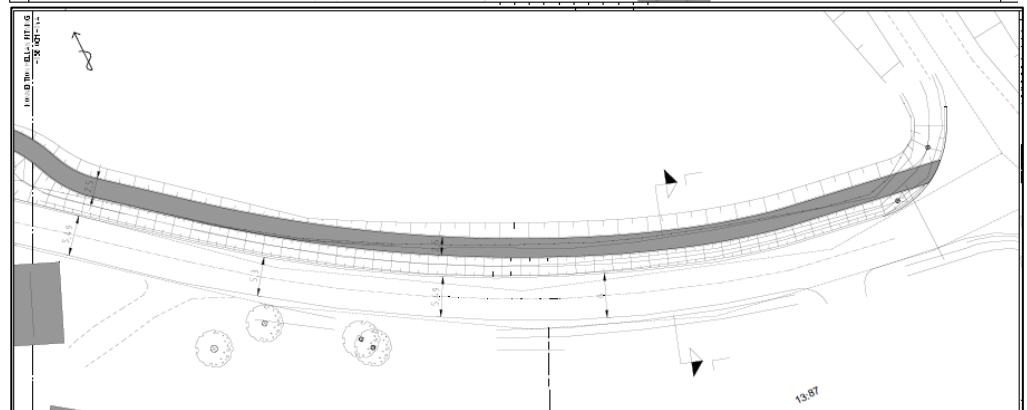
Figur 21. Delsträcka 5.

Figur 22. Delsträcka 6.

Figur 23. Delsträcka 7.

Förslag till anpassningar och ekologisk kompensation

Det viktigaste syftet med naturvärdesinventeringen är att klarlägga bästa dragningen för GC-vägen ur naturvårdssynpunkt. I figurerna 17–23 visas kommunens tänkta dragning och vilka träd som beräknas behöva fällas (markerade med kryss i kronan).

I förslaget har man tagit stor vikt vid att bevara så många befintliga träd som möjligt. Dragningen norr om vägen bedöms i tidigare utredningar som det samhällsekonomiskt rimliga alternativet.

Alternativ dragning norr om Hörbyvägen

Generellt bedöms det nuvarande förslaget ha gjort korrekta avvägningar ur naturvårdssynpunkt. I delsträcka 5 och 6 bedöms en likvärdig eller något bättre alternativ dragning kunna förläggas närmare vägen förbi dammen (figur 21, 22). Ungefär lika många träd berörs, medan ytterligare vinster består i att dammen fredas lite mer och naturmark undgår att låsas in som ”refug” mellan GC och Hörbyvägen, vilket bedöms något sämre än om den sitter ihop med skogsområdet norrut, framförallt för

marksvampar och bevarad hydrologi. Ytterligare hänsyn bör tas för att undvika skador på den gamla eken i objekt 8, lämpligast genom att förskjuta GC-vägen ytterligare ett par meter mot norr i delsträcka 6. I figur 22 ges förslag på hur det skulle kunna se ut.

Lerbäcken

Lerbäcken föreslås i kommunens förslag att flyttas genom en parallellförskjutning av befintlig fåra. Den befintliga fåran har en kort brant slänt mot vägen som dessutom är skodd med stödmur i betong.

Vattendragets kvalitet som livsmiljö kan förbättras om det istället dras om i en meandrande fåra med naturlig form en bit in i skogen, skissartat illustrerat i figur 17, 18. Om vattendraget ändå ska dras om så är det rimligt att det görs på ett sätt som förstärker värdet.

Övriga anpassningar

För att inte störa skyddade arter behöver anpassningar göras. För att undvika störning av häckande småfåglar behöver arbetet påbörjas (avverkning av träd) under perioden juli till mars. Alla groddjur är också skyddade men bedöms inte störas av anläggandet, då dammen inte berörs. Om arbetet påbörjas under annan årstid behöver dispens sökas hos länsstyrelsen.

Ekologisk kompensation

De förluster som uppstår för biologisk mångfald består dels i förlorad yta, dels i kvalitativ förlust när skogsbeståndet splittras upp och med de tillfälliga ingrepp som orsakar skada vid anläggningen.

Det mest lämpliga sättet att kompensera bedöms vara genom att höja kvaliteten på närliggande natur. Förslagen innefattar flera redan omnämnda råd:

- Omför Lerbäckens fåra till en mer naturlig, meandrande form.
- Genomför föreslagna åtgärder för att minska antalet överkörda groddjur (lämpligast varningsskyltar, nedsatt hastighet och eventuella tillfälliga farthinder).
- Återför samtliga vuxna stammar som avverkas i objekt 6 som ”bio-depå” till det intilliggande skogsbeståndet på fastigheten Dalen, som kompensation för de trädvärden som förloras vid avverkning. Träden bör förflyttas i så långa längder som möjligt och inte avteras mer än absolut nödvändigt, för att öka livslängden för vedlevande svampar och insekter. Markägaren har vid fältbesöket visat sig intresserad av en sådan lösning.
- Utred möjligheterna att skydda skogen på fastigheten Gyldenpris som kommunalt reservat och tätortsnära rekreationsskog. På så sätt kompenseras förlusten av äldre träd vid exploateringen med förlängandet av åldern på träd i Gyldenpris-beståndet.

Referenser

Tryckta källor

Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken SLU. Uppsala

Naturvårdsverket 2004. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Rapport / Naturvårdsverket 5411.

Digitala källor

ArtDatabanken 2019 Artfakta för de påträffade arterna. [besökt 2019-11-11]. <http://artfakta.artdatabanken.se>

Artportalen. Sökning med polygon inom och strax utanför området, alla artgrupper. [besökt 2019-11-11]. <https://artportalen.se/>

Naturvårdsverket 2019. Samråd om åtgärder på särskilt skyddsvärda träd [besökt 2019-11-11]. <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Samhallsplanering/Samrad-vid-andring-av-naturmiljon/sarskilt-skyddsvarda-trad/>

Naturvårdsverket 2014. Stenmur i jordbruksmark. Vägledande dokument. [nedladdat 2019-11-11]. <https://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/skyddade-omraden/biotopskydd/06-stenmur-jordbruksmark-2014-04-15.pdf>

Muntliga källor

GDPR (2019-11-12) Höör 13:88

GDPR (2019-11-12) Fogdaröd 7:6